

Pekka Ervast

Esitelmäsarja Faustista

Sunnuntaina t.k. 23 p:nä jatkoi Pekka Ervast käsittelyään aiheesta: Goethen Faust. Yleisöä oli huoneen täydeltä.

Painostettuaan sitä, että Goethen Faust läpeensä on totuudenetsijän draama ja huomautettuaan, miten silloin Faust itse ikäänkuin esittää totuudenetsijän minuutta ja muut henkilöt eri luonteita, eri puolia Faustista ja eri asteita totuudenetsijän tiellä, siirtyi esitelmöitsijä kuvaamaan tätä tietä, sellaisena kuin Goethe on sen Faustista esittänyt.

Ensiksi hän asetti vastatusten kaksi erilaista luonnetta, nim. Wagnerin ja itse Faustin. Wagner on itsetietoinen tiedemies, joka tyytyy ulkonaiseen tieteen hänen mielestään suurenmoisiin saavutuksiin, jotavastoin Faust, vaikkakin on tutkinut kaikkea ja oppinut kaiken, huomaakin, ettei tiedä mitään. Nämä ovat kaksi eri astetta totuuden etsinnässä ja Faust on tietystikin korkeammalla asteella. Seuraakin sitten kuvaus, miten Faust ensinmainitun huomion tehtyään aikoo tehdä itsemurhan, sillä järjen ylpeys ei kestä tosiasiaa, ettei saavutakaan arvoituksen lopullista ratkaisua. Faust kuitenkin nöyrtyy ja uusi jakso, Mefistofeleksen aika, alkaa hänen elämässään.

Herra Ervast kohdisti senjälkeen päähuomion pahan probleemiin. Hän lähti Mefistofeleksen lausunnosta: ”Olen ote voimasta, joka aina tahtoo paha, mutta saa aikaan hyvää”. Paha on aina ihmisen kanssa tekemisessä, kunnes hän sen voittaa. Se on ikäänkuin liikkeelle paneva voima. Mutta pahalla on kaksi eri virtausta, voidaan erottaa kahta eri lajia kiusaajaa, ja ihmisen on ennemmin tai myöhemmin opittava tuntemaan molempia. Toinen on juuri Mefistofeles, mutta toinen on se, jota Faust ensiksi sai kokea, se on se uhmaava vaisto, joka sanoo totuudenetsijälle: ”Kieltämällä kaiken inhimillisen, polkemalla eläimen itsessä voitat

totuuden, tulet korkeaksi jumalolennoksi.” Se on asketismin ja itseensä vetäytymisen ylpeä henki, tie jota vain voimakkaat ihmiset voivat kulkea. Mutta Faust huomasi, ettei mitään sillä saavuttanut ja silloin tulee toinen kiusaaja, Mefistofeles, joka lumoo Faustin kuvauksillaan elämän ihanuudesta ”Totuutta ei löydä teorioissa”, Mefistofeles sanoo, ”vaan todellisessa elämässä, itse ihmisten elämässä, ja mitään ei voita eikä saavuta, jollei kokonaan antaudu tähän elämään, jollei ole ihminen ihmisten keskuudessa.”

Esitelmäsarjaa Faustista jatketaan vielä ensi sunnuntaina.

E. K—n.

Helsingin Sanomat 25.10.1921 N:o 292, s. 5.